

Naziv škole: Osnovna škola Vladimira Pavlovića

Razred: VI.

Nastavni predmet: Biologija

Datum: 22.04.2020.

Nastavna jedinica: Čovjek uzgaja i koristi biljke

Artikulacija nastavnog sata:

Uvodni dio: Kroz prethodnu nastavnu cjelinu učili smo o osobinama i u ulogama biljaka. Naučili smo da su biljke veoma važne za opstanak života na Zemlji. Prisjeti se procesa fotosinteze. Kroz današnju lekciju saznati ćemo kako čovjek uzgaja i koristi biljke.

Glavni dio: Osim što proizvode kisik, biljke su neizostavne i u prehrani ljudi. Čovjek je od davnih vremena sakupljao plodove i sjemenke, uzgajao određene vrste biljaka prikupljenih u prirodi.

VRSTA je skupina srodnih biljaka i životinja koje se mogu međusobno razmnožavati i imati plodne potomke.

Čovjek je do danas stvorio mnogo **ODLIKA (sorta)** korisnih biljaka.

Na primjer, od divljeg kupusa dobiveni su kupus, cvjetača, brokula, kelj, kelj pupčar i korabica; od divlje jabuke dobivene su jabuke zlatni delišes, idared, johnatan...

KRIŽANJE je oplodnja biljaka (različitih odlika ili srodnih vrsta) s ciljem dobivanja potomaka željenih osobina. **Križanci ili hibridi** su odlike (sorte) biljaka koje su nastale križanjem.

Na primjer, križanjem kukuruza sa velikim klipom i velikim brojem zrna, otpornog na bolest, ali slabo razvijenog korijena sa kukuruzom koji ima mal klip s malim brojem zrna, neotpornim na bolesti ali razgranatim korijenom. Dobivamo kukuruz (hibrid) s velikim klipom, velikim brojem zrna, otpornim na bolesti i s dobro razvijenim korjenom.

Danas se u poljoprivredi uzgajaju biljke dobivene **odabiranjem i križanjem**, a to su **kultivirane biljke**.

Osim za prehranu biljke se koriste za proizvodnju papira, lijekova, boje, gume (kaučuk), tkanine (lan, pamuk), ali i kao ukrasne biljke (ruže, orhideje, kale, narcisi...)

Završni dio: Nacrtaj sliku križanja kukuruza (78.str.udžb.). Ponovi osnovne pojmove kroz pitanja: Što je vrsta? Što je odlika (sorta)? Što je križanje? Zašto ljudi križaju biljke? Što su hibridi i navedi primjer? Što su kultivirane biljke?

Zapis učenika u bilježnicu:

ČOVJEK UZGAJA I KORISTI BILJKE

VRSTA – skupina srodnih biljaka i životinja koje se mogu međusobno razmnožavati i imati plodne potomke

ODLIKA (SORTA) – skupina srodnih biljaka iste vrste dobivena odabiranjem i križanjem

DIVLJI PREDAK	VRSTA	ODLIKA (SORTA)
divlji kupus	kupus	kelj, cvjetača, brokula, kelj pupčar, korabica...
divlja jabuka	jabuka	zlatni delišes, idared, johnatan...

Križanje – oplodnja biljaka (različitih odlika ili srodnih vrsta) s ciljem dobivanja potomaka željenih osobina (križanci ili hibridi)

Kultivirane biljke – uzgojene biljke novih odlika

Domaća zadaća: Istraži i zapiši sličnosti i razlike između divljeg šipka i uzgojenog, između divlje smokve i uzgojene.

OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA PAVLOVIČA